

בהנהלת:

פרופ' אבי דגני
ד"ר רינה דגני

ליווי נהגים צעירים -
ליווי נהגים צעירים -

תפיסת תהליך הליווי בקרב
תפיסת תהליך הליווי בקרב

הורים לבני גיל 16-20 ובני נוער 16-20
הורים לבני גיל 16-20 ובני נוער 16-20

המחקר נערך עבור:
הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים
בשיתוף עמותת אור ירוק

יוני 2006

שותפים לביצוע המחקר

חוקרת ראשית:

ד"ר אורית טאובמן – בן-ארי – אוניברסיטת בר-אילן

הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים:

גב' שרית לוי – ראש תחום מחקר

עמותת אור ירוק:

ד"ר ציפי לוטן – מדענית ראשית

מכון גיאוקרטוגרפיה:

גב' טיבה הרשמן – סמנכ"ל החברה

גב' עינת פרי - חוקרת בכירה

מטרות המחקר היו לבחון את התפיסות והעמדות של הורים ובני נוער בנושא ליווי של נהגים חדשים וכן התייחסות לתקנת הליווי החדשה שלפיה במהלך השנתיים שלאחר קבלת הרישיון אין להסיע יותר משני נוסעים ללא מלווה מבוגר, מעל גיל 24.

במסגרת המחקר נבדקו הנושאים הבאים:

- מודעות לתקנת הליווי החדשה.
- זמן הליווי האידיאלי.
- עמדות כלפי הליווי.
- תמיכה בחוק הגבלת הסעת נוסעים.
- השפעת הליווי על אופי הנהיגה של ההורה.

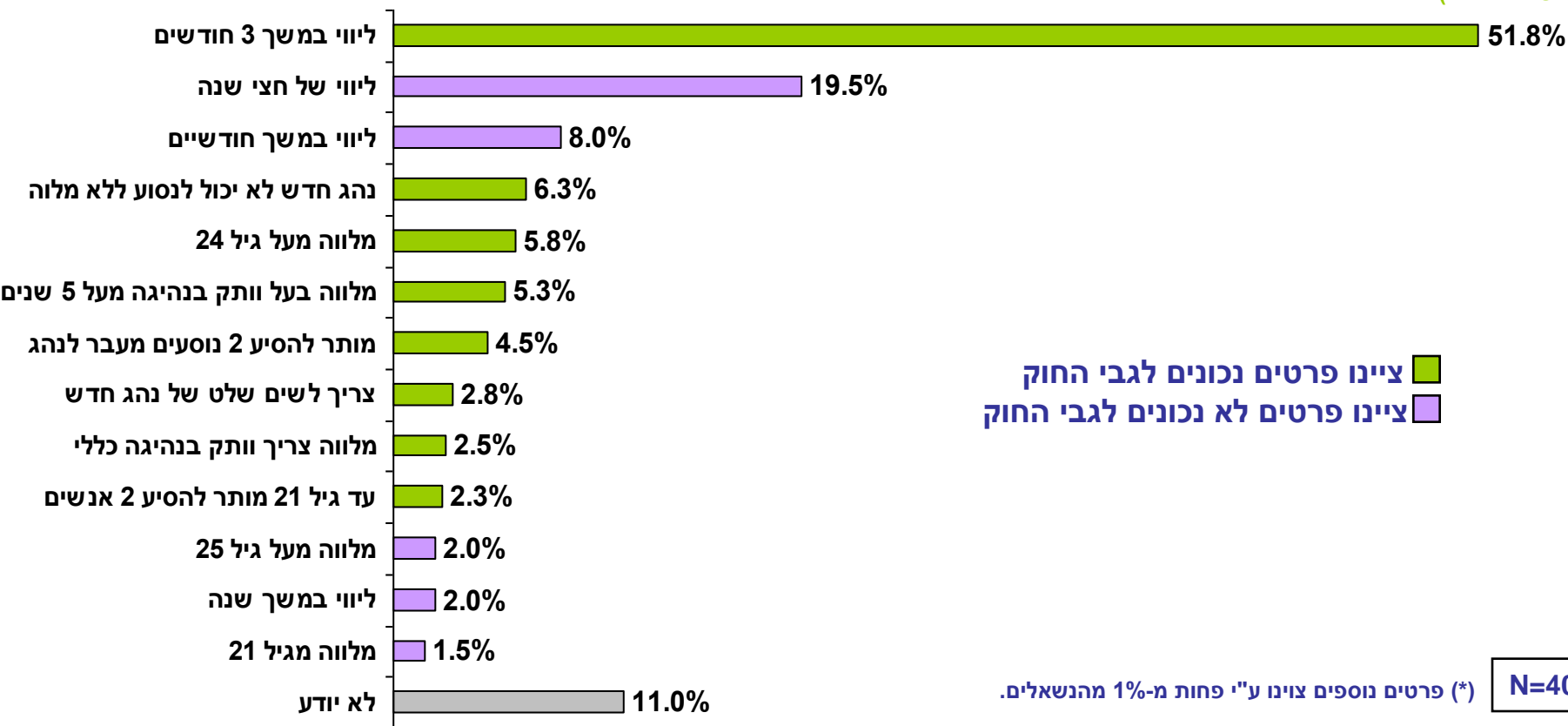
מחקר הורים: המחקר נערך באמצעות סקר יעודי טלפוני בקרב 400 מרואיינים המהווים מדגם מייצג של הורים לבני נוער בגילאי 16-20, המדגם כלל הורים שלפחות לאחד מהם יש רישיון נהיגה.

מחקר בני נוער: המחקר נערך באמצעות סקר ייעודי טלפוני בקרב 651 בני נוער בגיל 16-20: 550 מהם מהווים מדגם ארצי ומייצג של בני הנוער בני גיל זה בישראל, בנוסף נערך תגבור של 101 בני נוער בעלי רישיון נהיגה.

פירוט הממצאים

מהי תקנת הליווי החדשה לנהגים חדשים?-הורים

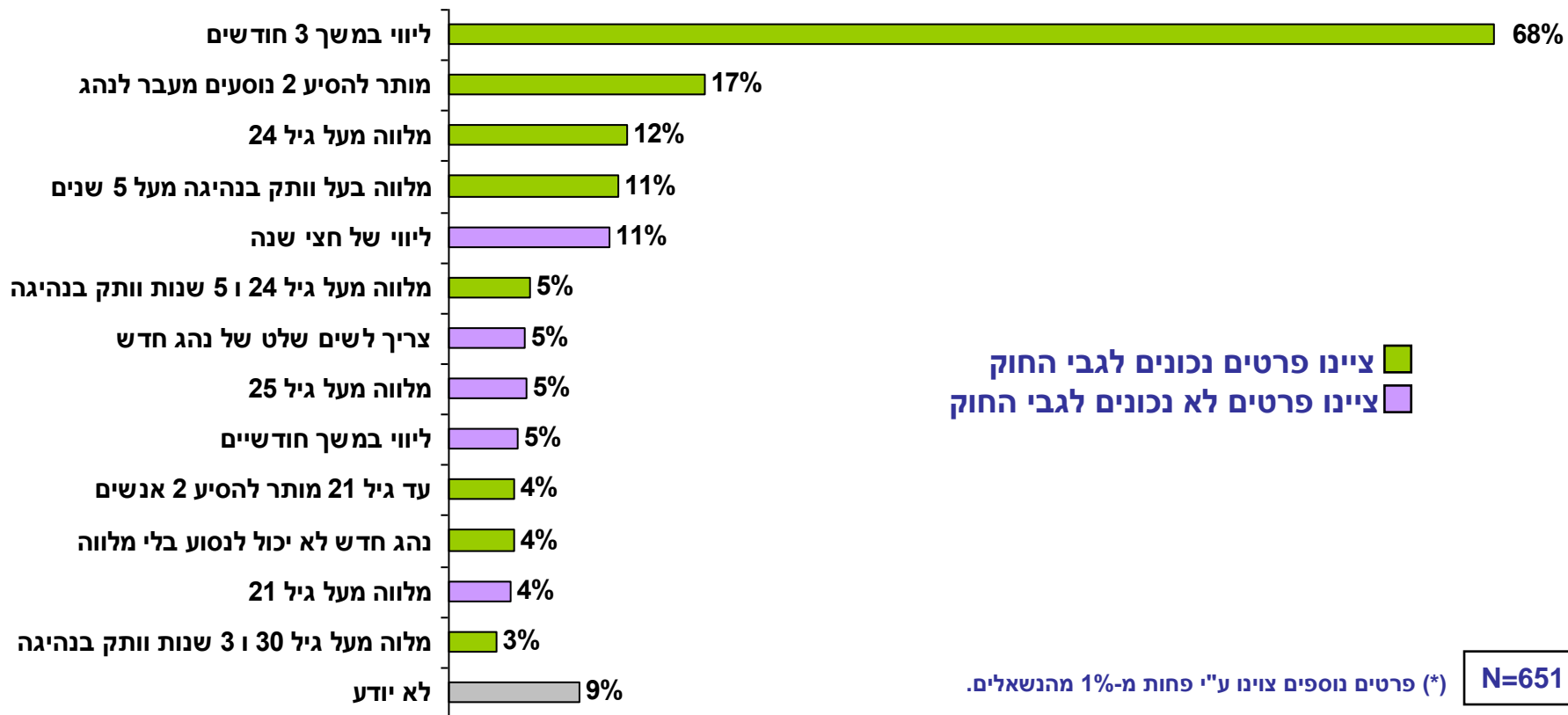
האם אתה יודע או שאינך יודע מהי כיום התקנה של מלווה נהג חדש אם כן? פרט מהי ומה עוד? ומה עוד? (בקרוב כלל המדגם)

כשני שלישי (65%) מההורים מכירים את תקנת הליווי החדשה, הפרט העיקרי שזוכרים הינו אורך תקופת הליווי. רק 5% מההורים ידעו לצייין כי בתקופת הליווי מותר להסיע רק 2 נוסעים מעבר לנהג.

מהי תקנת הליווי החדשה לנהגים חדשים? - בני נוער

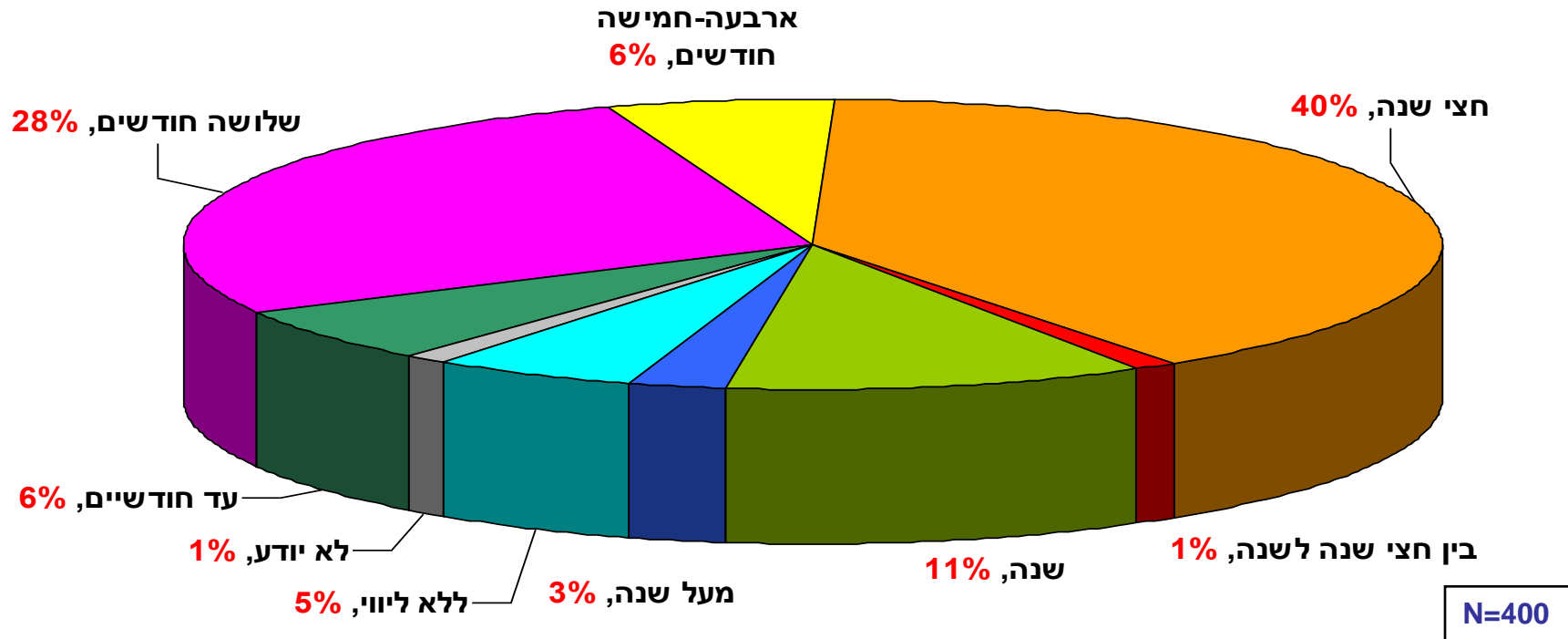
האם אתה יודע או שאינך יודע מהי כיום התקנה של מלווה נהג חדש אם כן? פרט מהי ומה עוד? ומה עוד? (בקרוב כלל המדגם)

רוב בני הנוער (80%) מכירים את תקנת הליווי החדשה, הפרט העיקרי שזוכרים הינו אורך תקופת הליווי, 21%, גם זכרו לציין כי מותר להסיע 2 נוסעים מעבר לנהג.

מהו אורך תקופת תקופת הליווי הרצוי? - לדעת ההורים

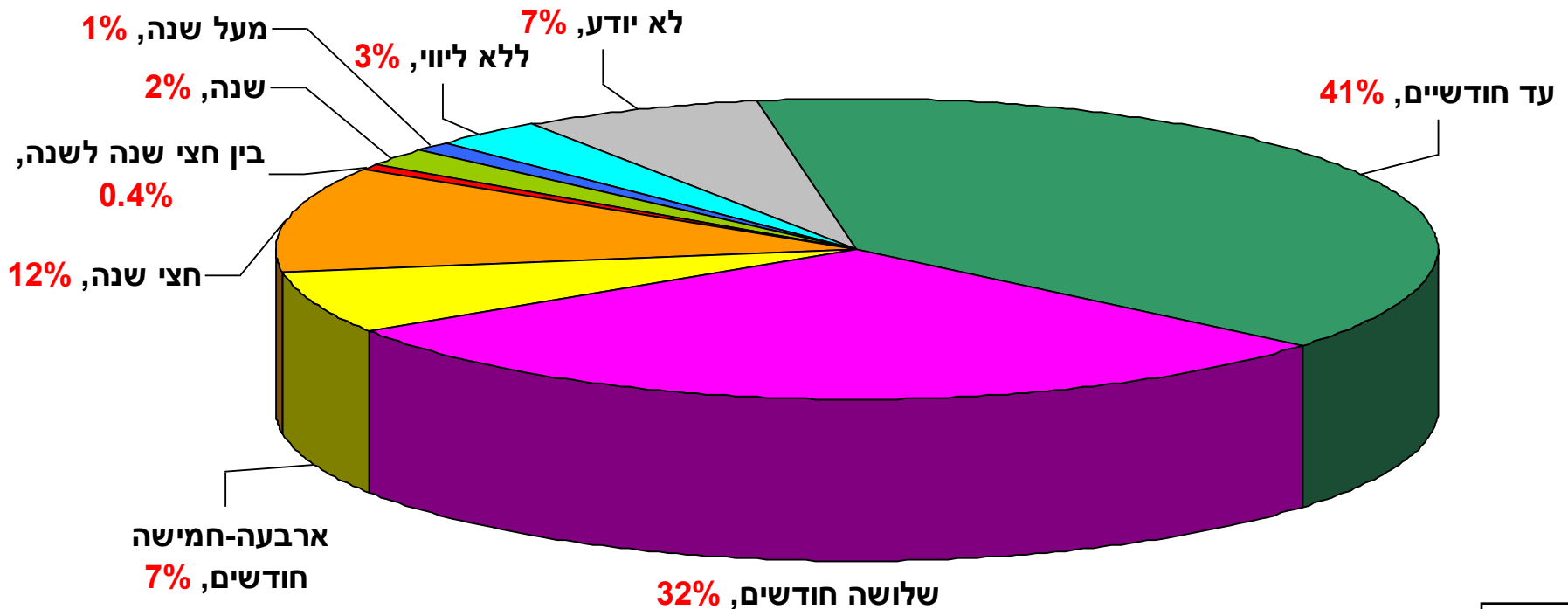
אם אתה היית צריך להחליט, מה לדעתך צריך להיות אורך תקופת הליווי (בחודשים)?
(בקרוב כלל המדגם)

40% מההורים מעוניינים שתקופת הליווי תוארך לחצי שנה, ו-11% אף ציינו שיש להאריך את תקופת הליווי לשנה ובסה"כ כמחצית מההורים מעוניינים תקופת לוויו שבין חצי שנה, לשנה.
28% חושבים שתקופת ליווי של שלושה חודשים (הקיימת כיום) היא תקופת הזמן האידיאלית לנושא.
לא נמצא הבדל מובהק בין הורים לילדים בעלי רישיון והורים לילדים שאין ברשותם עדיין רישיון, שתי הקבוצות ציינו תקופת ליווי אידיאלית של כחצי שנה.

מהו אורך תקופת הליווי הרצוי? – לדעת בני הנוער

אם אתה היית צריך להחליט, מה לדעתך צריך להיות אורך תקופת הליווי (בחודשים)?
(בקרוב כלל המדגם)

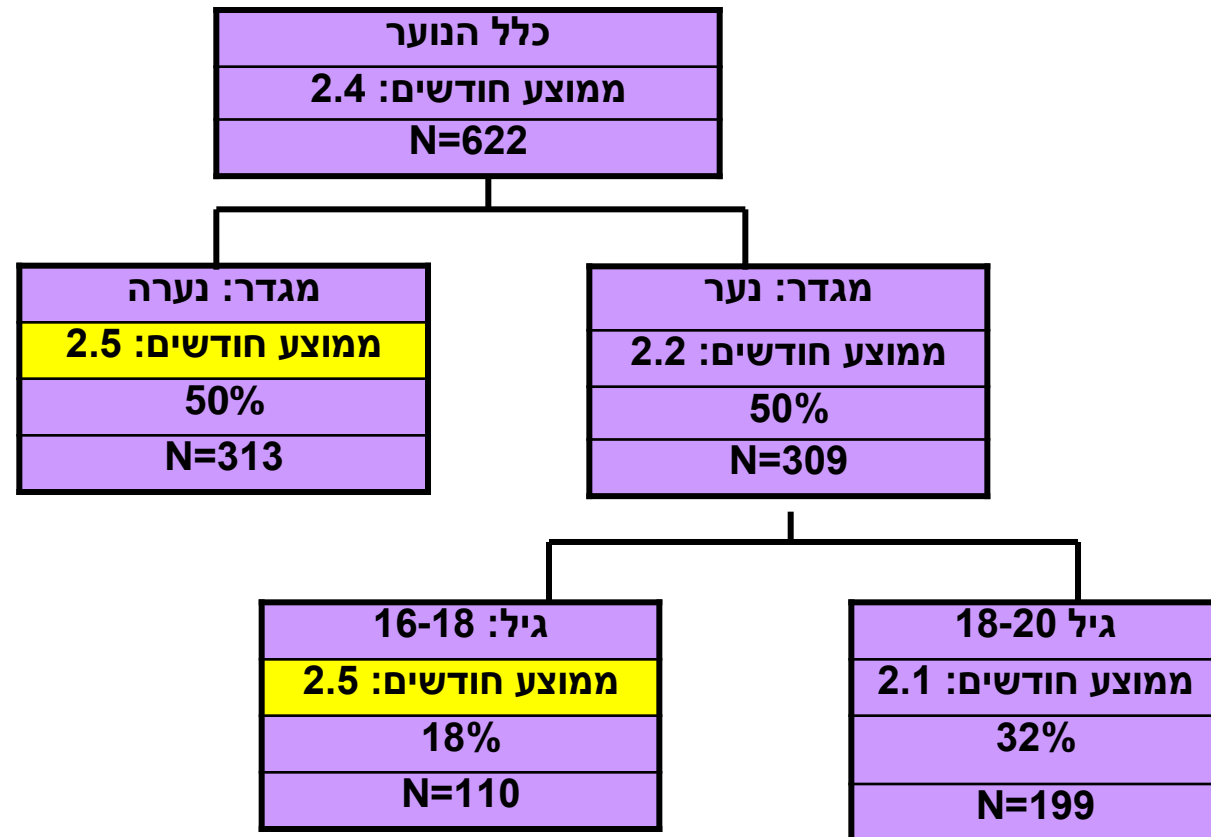

N=651

בקרוב בני הנוער, 41% חושבים שיש לקצר את תקופת הליווי לעד חודשיים: שליש, חושבים שתקופת ליווי של שלושה חודשים (הקיימת כיום) היא תקופת הזמן האידיאלית לליווי ובסה"כ 73% מבני הנוער סבורים שתקופת הזמן האידיאלית היא עד שלושה חודשים.

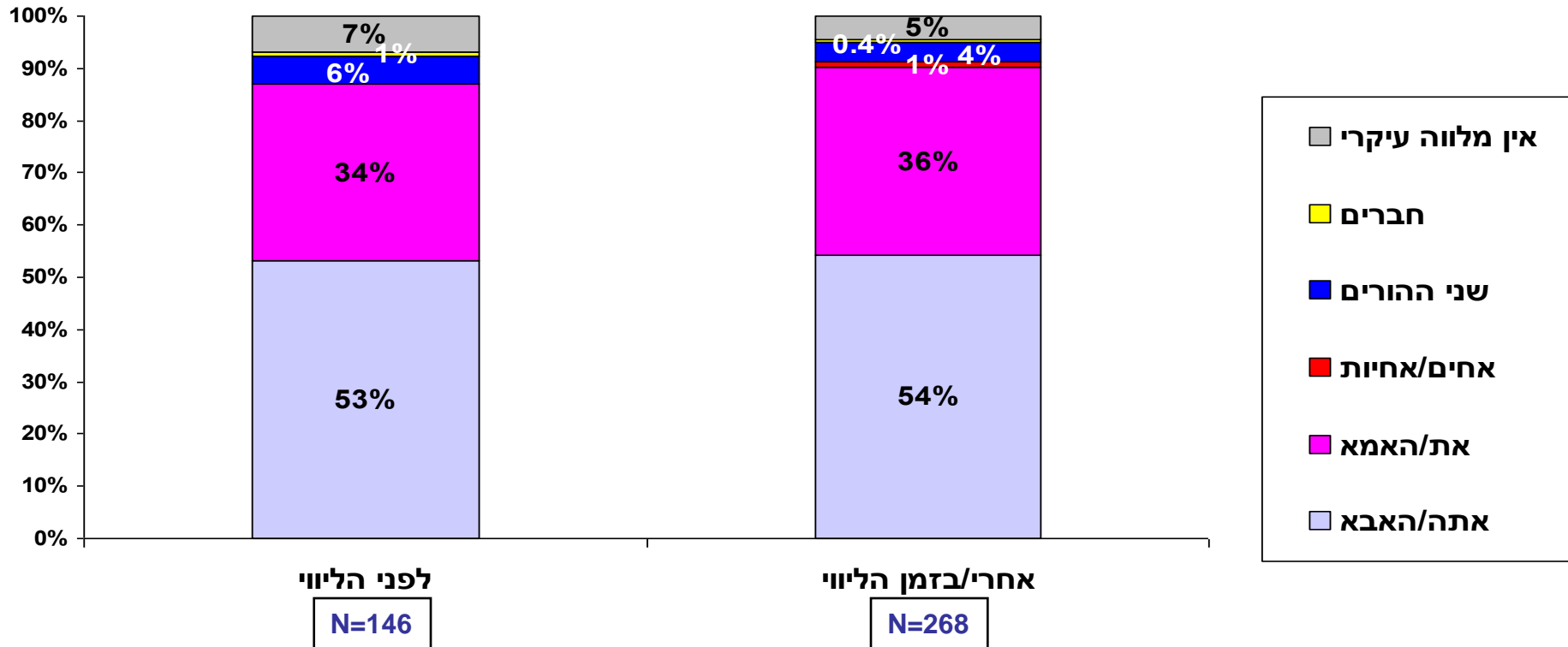
לא נמצא הבדל מובהק בין בני נוער בעלי רישיון ובני נוער שאין ברשותם עדיין רישיון נהיגה.

ניתוח Chaid של מאפייני זמן ליווי מועדף בקרב הנוער (בחודשים)

מיהו המלווה עיקרי בתקופת הליווי? - הורים

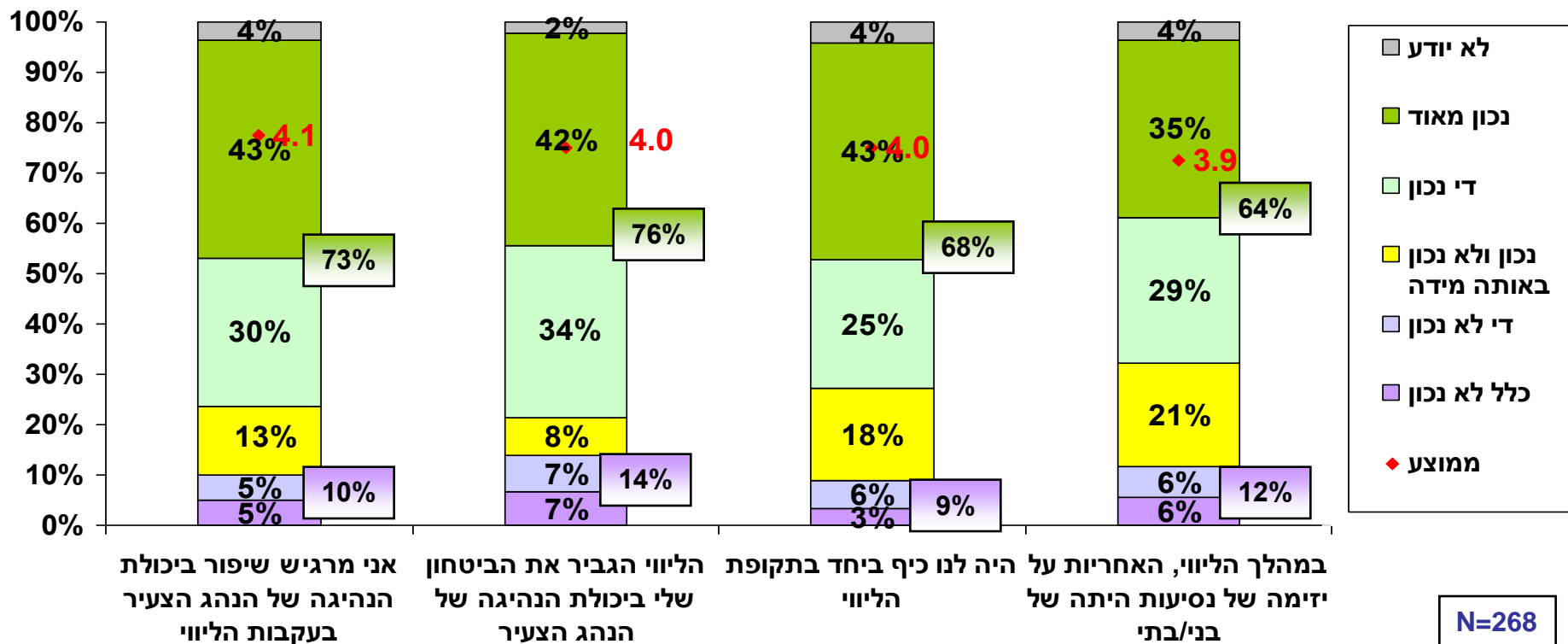
לפני הליווי - במידה ואחד או יותר מהילדים שלך יקבלו רישיון נהיגה, מי אתה חושב שיהיה המלווה העיקרי שלהם, האם:
אחרי/בזמן הליווי - אם יש לך ילדים, שיש ברשותם רישיון נהיגה וכבר עברו תהליך של ליווי נהג חדש, מי היה המלווה העיקרי, האם:
(בקרב כלל המדגם)

ההורים, האם או האב הינם המלווים העיקריים הפוטנציאליים/ובפועל של הנהג החדש (כ-90%).
מעל מחצית מההורים מציינים שהאב הוא המלווה העיקרי ושליש מציינים את האם.
ללא הבדל מהותי בין מי שכבר יש לו ילדים שביצעו/מבצעים ליווי לבין מי שעוד לא ביצע בפועל את תקופת הליווי.

דעות ועמדות לגבי תקופת הליווי-הורים

אני אקריא בפניך מספר משפטים. חשוב על תהליך הליווי שעברת במשפחתך, ואמור לי עד כמה כל אחד מהמשפטים נכון לגביך:
(בקרב הורים שעברו/עוברים את תהליך הליווי)

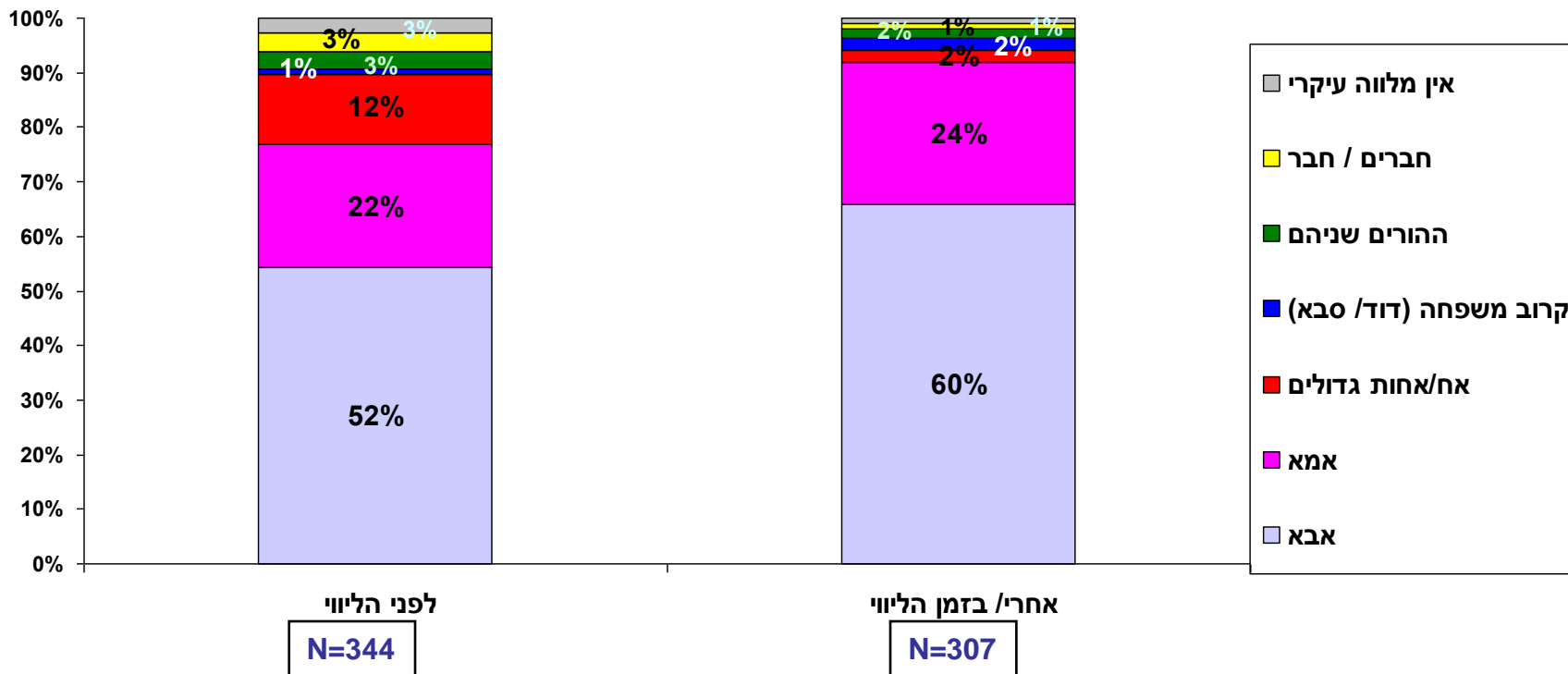

מהעמדות שנבדקו ניתן לראות כי הורים לילדים שעברו את הליווי, תופסים את תקופת הליווי באופן חיובי: תקופה שמשפרת את יכולת הנהיגה של הנהג הצעיר, תקופה של כסף, תקופה שמגבירה את ביטחון ההורה בנהיגת הילד, ואפילו הילדים הם אלה שיזמו את היציאה לנסיעות בתקופת הליווי.

מיהו המלווה עיקרי בתקופת הליווי? - בני נוער

לפני הליווי - בשלושת החודשים הראשונים לאחר קבלת רישיון הנהיגה, צריך נהג חדש לנסוע ברכב עם מלווה, מי אתה חושב שיהיה המלווה העיקרי שלך ברכב?
אחרי /בזמן הליווי- בחודשים הראשונים לאחר קבלת רישיון הנהיגה, מי היה/מי המלווה העיקרי שלך ברכב?

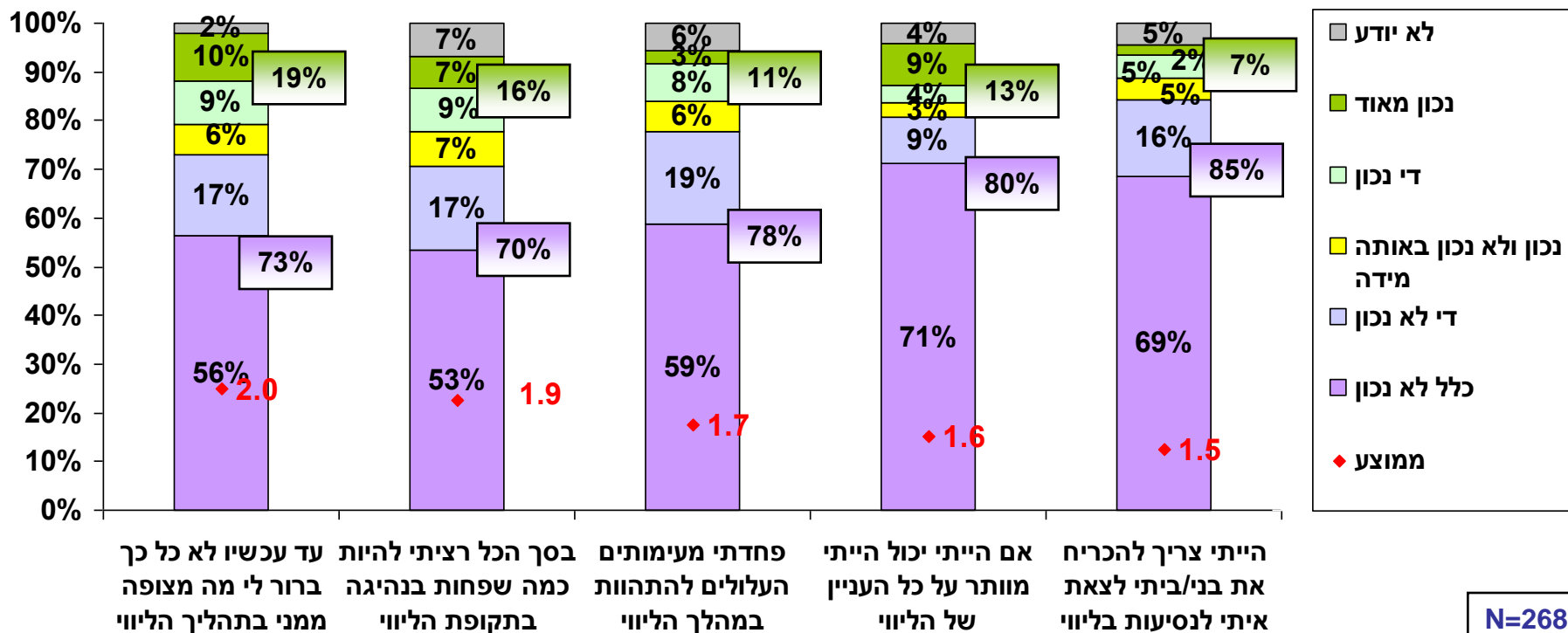
(בקרב כלל המדגם)

ההורים, האם או האב הינם המלווים העיקריים הפוטנציאליים/ובפועל של הנהג החדש.
שיעור האבות המלווים בפועל גבוה משיעור הציפיות לליווי.

דעות ועמדות לגבי תקופת הליווי-הורים

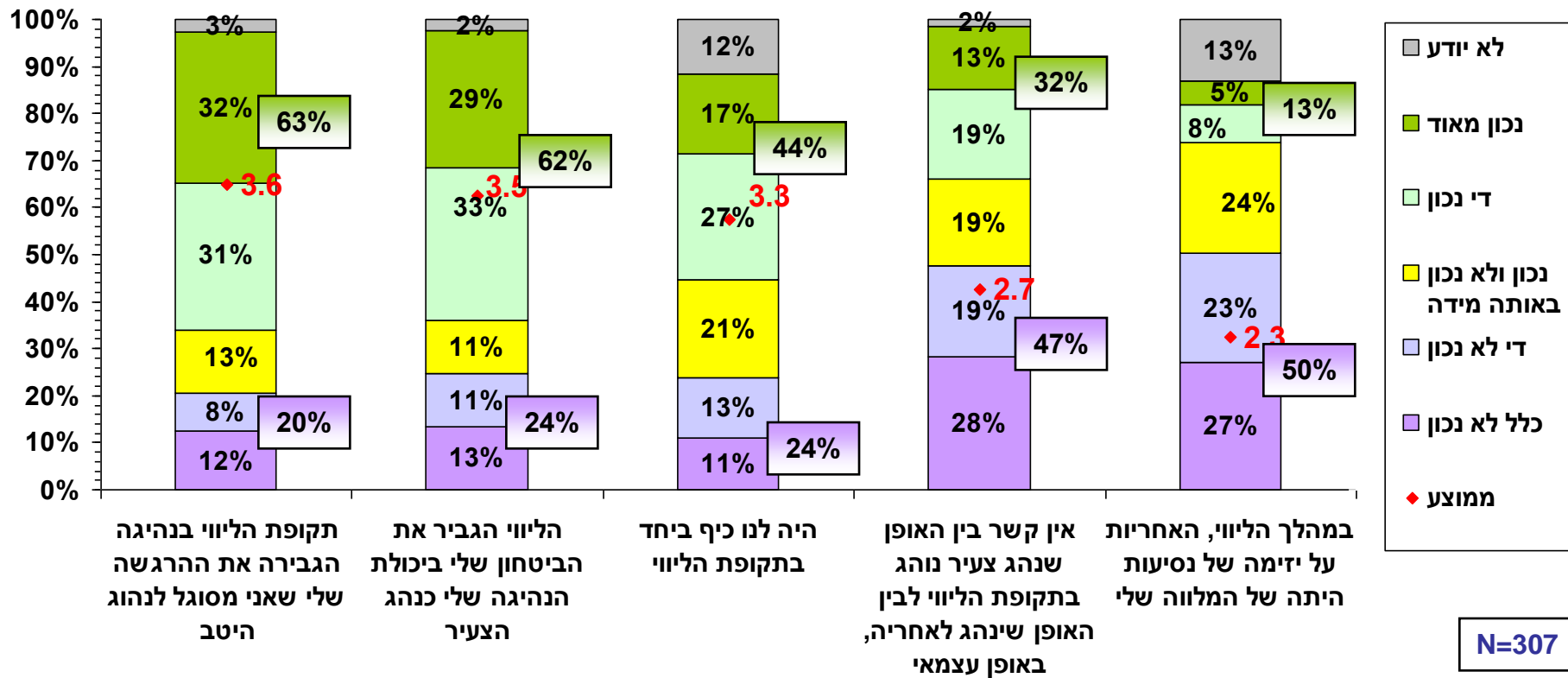
אני אקריא בפניך מספר משפטים. חשוב על תהליך הליווי שעברת במשפחתך, ואמור לי עד כמה כל אחד מהמשפטים נכון לגביך:
(בקרב הורים שעברו/עוברים את תהליך הליווי)

בהתאמה לעמדה החיובית כלפי תקופת הליווי, ישנה מידה נמוכה של הסכמה עם משפטים המציגים את תקופת הליווי באור שלילי.

דעות ועמדות לגבי תקופת הליווי-בני נוער

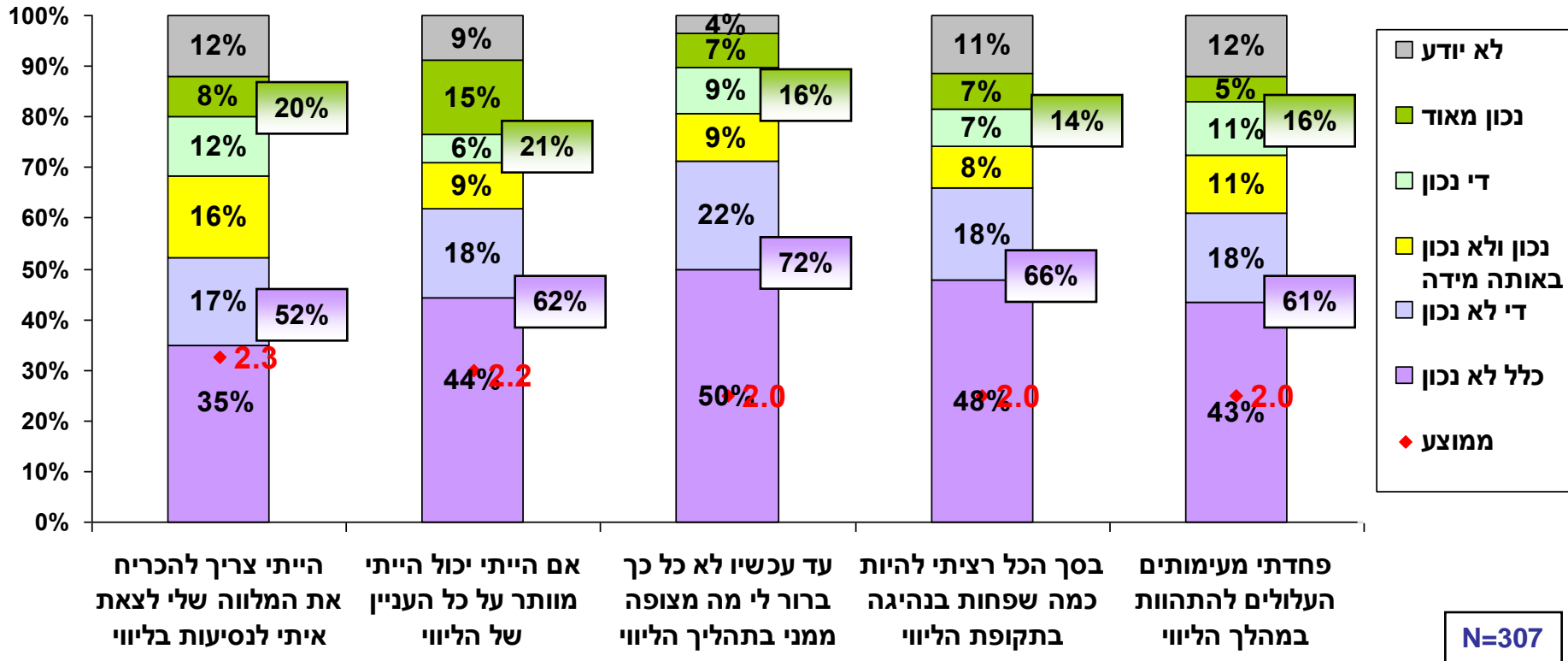
אני אקריא בפניך מספר משפטים. חשוב על תהליך הליווי שעברת במשפחתך, ואמור לי עד כמה כל אחד מהמשפטים נכון לגביך:
(בקרב נוער שעבר/עובר את תהליך הליווי)

לבני הנוער יש עמדה פחות חיובית כלפי הליווי, מידת ההסכמה שלהם עם המשפטים נמוכה יותר ממידת ההסכמה של ההורים. בעיני בני הנוער תקופת הליווי נתפסת כמגבירה את ההרגשה שיוכלו לנהוג טוב ומגבירה את הביטחון וכסף, כמו כן, בהתאם לדיווח ההורים בני הנוער עצמם הם אלה שיזמו את הליווי ולא המלווים.

דעות ועמדות לגבי תקופת הליווי-בני נוער

אני אקריא בפניך מספר משפטים. חשוב על תהליך הליווי שעברת במשפחתך, ואמור לי עד כמה כל אחד מהמשפטים נכון לגביך: (בקרב נוער שעבר/עובר את תהליך הליווי)

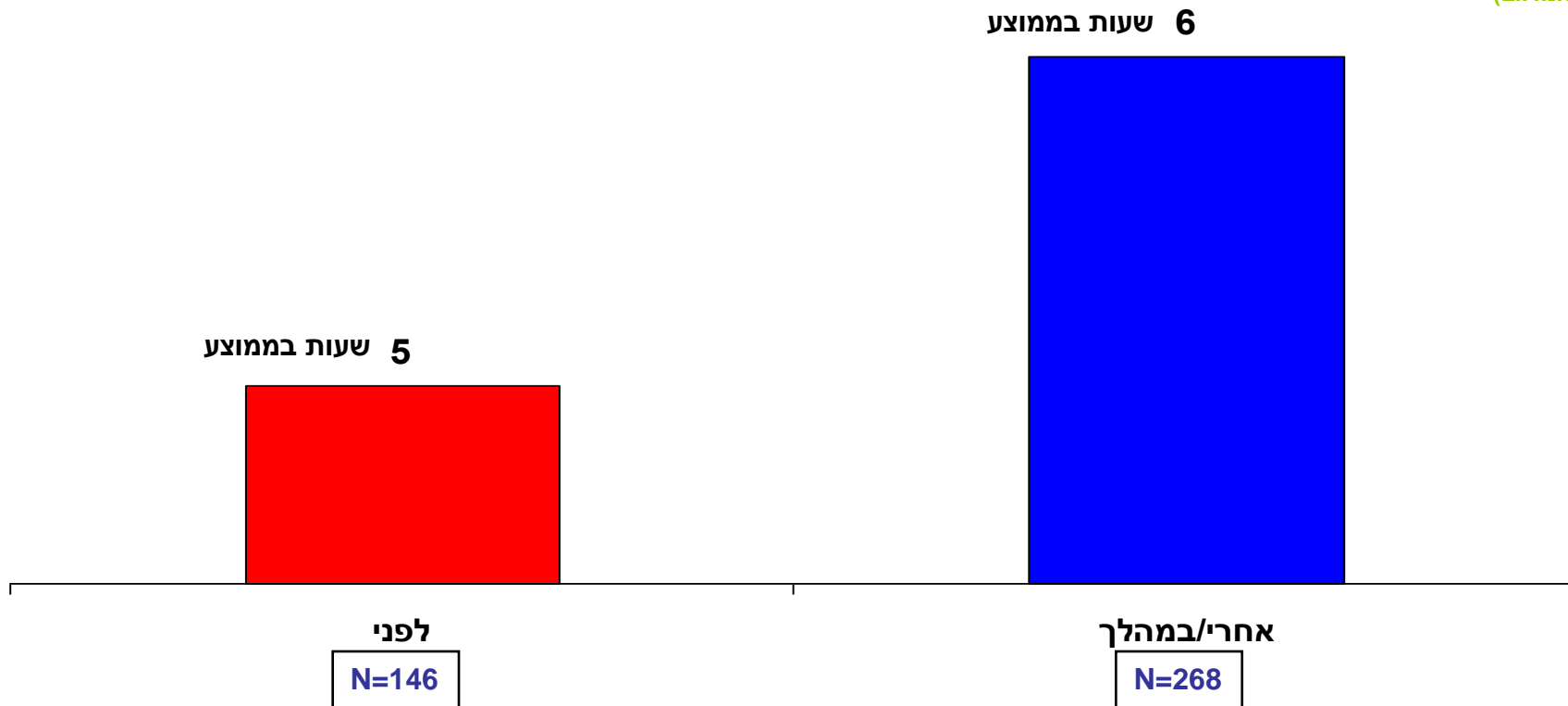

בהמשך לעמדה החיובית כלפי תקופת הליווי, ישנה מידה נמוכה של הסכמה עם משפטים המציגים את תקופת הליווי באור שלילי.

מספר שעות ליווי ממוצע בשבוע- השוואה לפני בזמן/ואחרי הליווי-הורים

במהלך תקופת הליווי, נסה להעריך כמה שעות תנהג בממוצע בשבוע עם הנהג החדש? / במהלך תקופת הליווי, נסה להעריך כמה שעות אתה נוהג בממוצע בשבוע עם הנהג החדש?

(בקרב כלל המדגם)

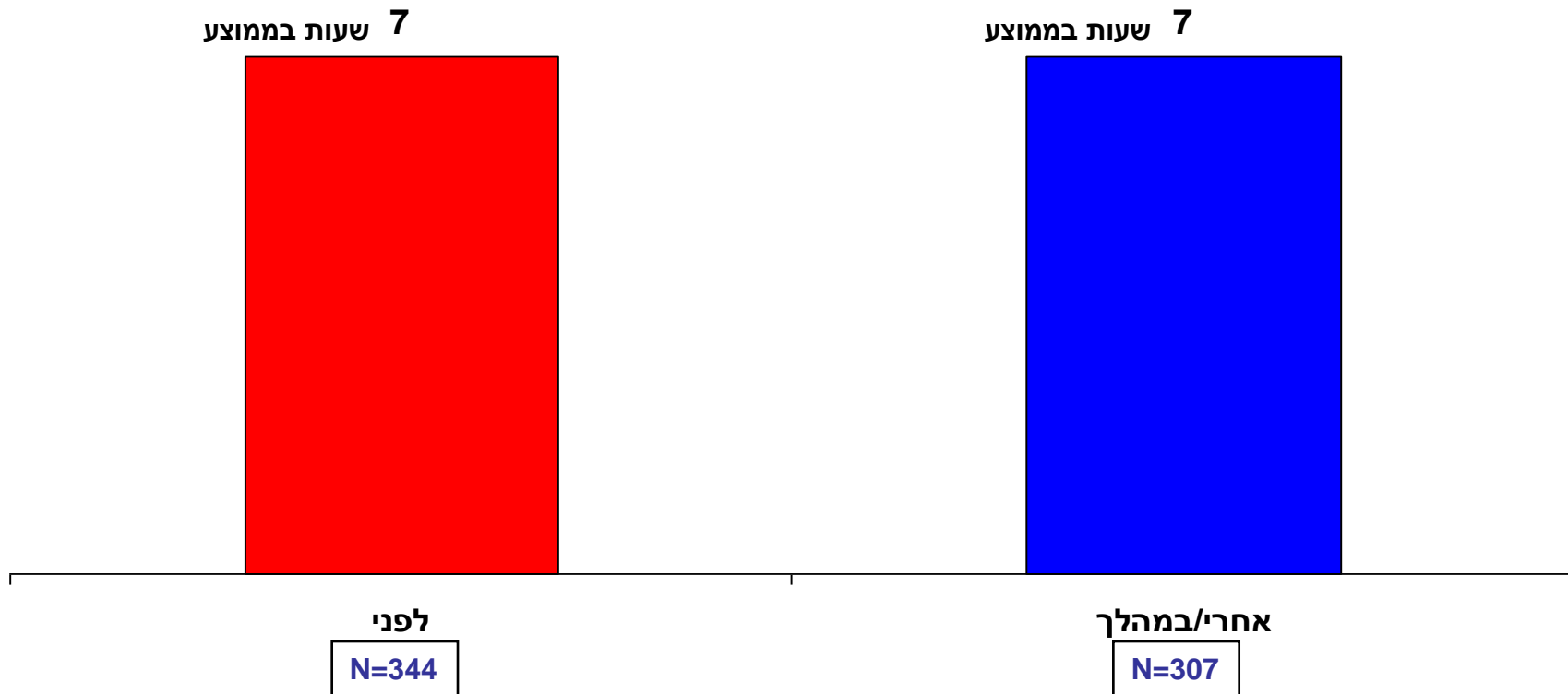

צפי ההורים למספר שעות ליווי בשבוע כאשר בנם או ביתם יקבלו רישיון נהיגה, עומד על 5 שעות שבועיות, בפועל, ההורים שילדיהם קיבלו רישיון מלווים אותם כ- 6 שעות בשבוע.

מספר שעות ליווי ממוצע בשבוע- השוואה לפני בזמן/ואחרי הליווי-בני נוער

במהלך תקופת הליווי, נסה להעריך כמה שעות תנהג בממוצע בשבוע עם מלווה? / במהלך תקופת הליווי, נסה להעריך כמה שעות אתה נוהג בממוצע בשבוע עם המלווה?

(בקרב כלל המדגם)

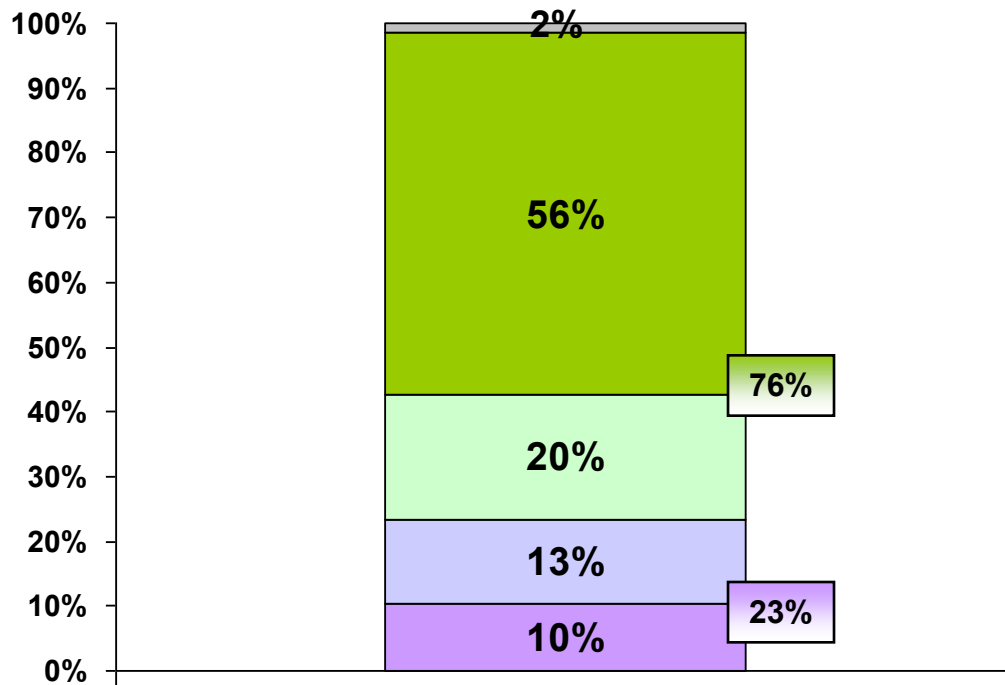

ישנו דמיון בין ציפיות או רצון בני הנוער ללווי, לבין דיווח על הליווי בפועל, הציפיות עומדות על 7 שעות ליווי בממוצע בשבוע, בפועל מלווים/ליווי כ-6-7 שעות בממוצע בשבוע.

<u>נוער</u>		<u>הורים</u>	<u>פרמטר</u>
80%	>	65%	<u>מידת ההכרות עם תקנת הליווי החדשה</u>
3.3	≤	5.9	<u>אורך תקופת הליווי הרצויה- בחודשים</u>
52%	=	53%	<u>מלווה עיקרי לפני תקופת הליווי: אבא</u>
60%	=	54%	<u>מלווה עיקרי בתקופת הליווי-בזמן/אחרי ליווי: אבא</u>
6-7 שעות	~	5-6	<u>ממוצע שעות ליווי בשבוע (מצופה ובפועל)</u>
			<u>עמדות כלפי תקופת הליווי בקרב הורים לבני נוער שקיבלו רישיון ובני נוער שקיבלו רישיון: פחדתי מעימותים העלולים להתהוות במהלך הליווי</u>
2.0	>	1.7	
2.7	≤	2.9	אין קשר בין האופן שהנהג הצעיר נוהג במהלך הליווי לבין האופן שינהג לאחריה, באופן עצמאי
3.6	<	4.1	אני מרגיש שיפור ביכולת של הנהג/ שלי כנהג צעיר בעקבות הליווי
3.7	<	3.9	במהלך הליווי, האחריות על יזימה הייתה של בני או בתי/ שלי
3.3	<	4.0	היה לנו כיף ביחד בתקופת הליווי
3.5	<	4.1	הליווי הגביר את הביטחון שלי ביכולת הנהיגה של הנהג הצעיר/ שלי כנהג צעיר
2.0	=	2.0	עד עכשיו לא כל כך ברור מה מצופה ממני בתהליך הליווי
2.0	=	1.9	בסך הכל רציתי להיות כמה שפחות בנהיגה בתקופת הליווי
2.2	>	1.6	אם הייתי יכול הייתי מוותר על כל העניין של הליווי

האם ההורים תומכים בתקנה החדשה או מתנגדים לה?

האם אתה תומך או מתנגד לתקנה שקובעת כי נהג צעיר לאחר תקופת הליווי רשאי לנסוע עם לכל היותר שני נוסעים צעירים בלבד ברכב למשך שנתיים או עד גיל 21 (ללא ליווי נהג מלווה)?
(בקרב כלל המדגם)

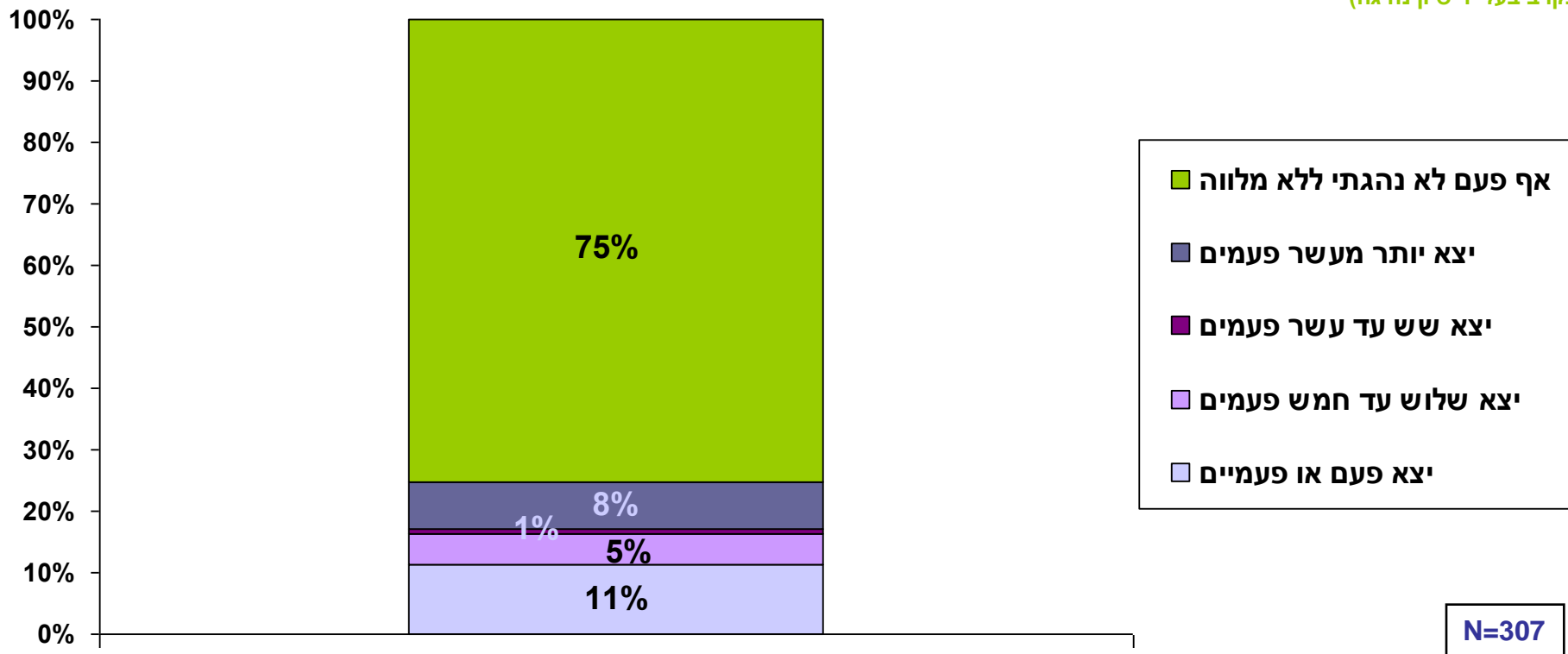

N=400

רוב ההורים (76%) מביעים תמיכה בתקנה החדשה לגבי הסעת נוסעים נוספים ברכב.

האם קרה שנהגים חדשים בתקופת הליווי נהגו ללא מלווה? (נשאל רק בקרב בני נוער)

האם יצא לך או לא יצא לך לנהוג ללא מלווה בתקופת הליווי?
(בקרב בעלי רישיון נהיגה)

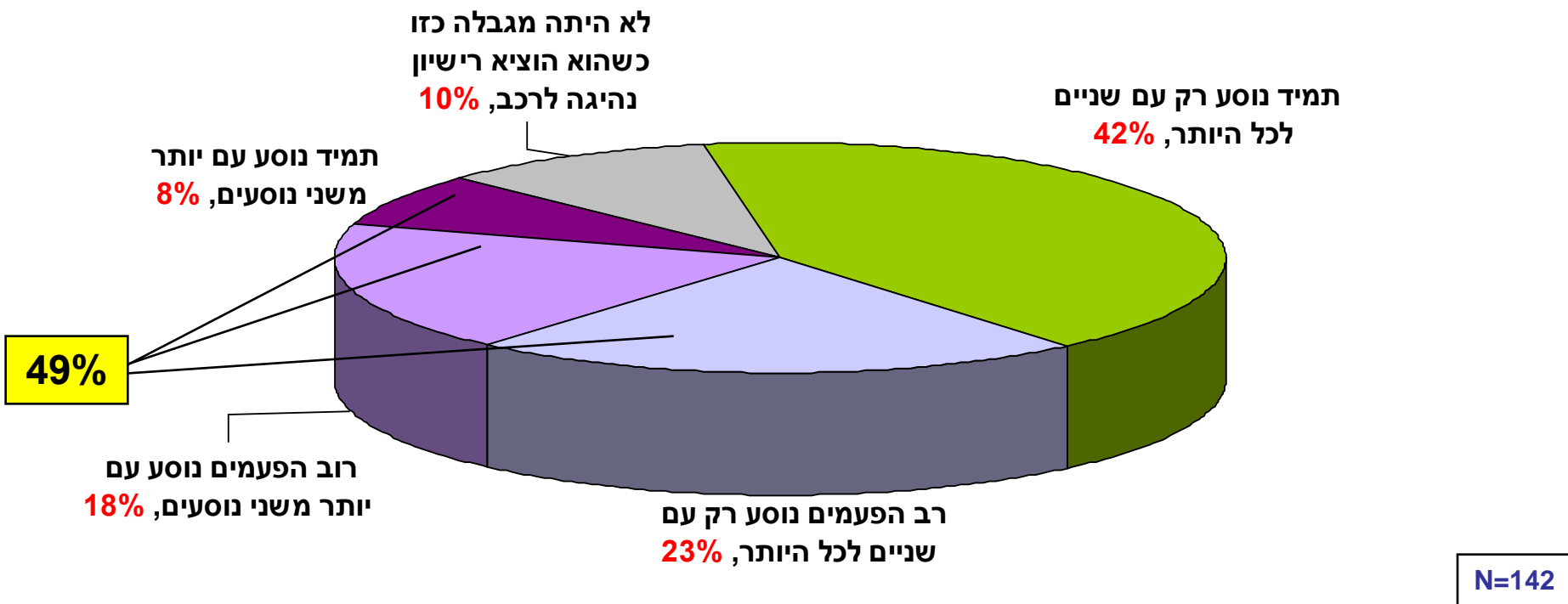

רוב הנהגים החדשים נסעו עם מלווה בתקופת הליווי אולם מיעוט לא מבוטל - רבע (25%), דיווח כי נסעו ללא מלווה. מתוכם 8% מדווחים כי נסעו ללא מלווה, בתדירות גבוהה של יותר מ-10 פעמים.

האם מצייתים לתקנה לפיה מותר לנהוג עם מקסימום שני נוסעים כאשר אין מלווה?

(נשאל רק בקרב בני נוער)

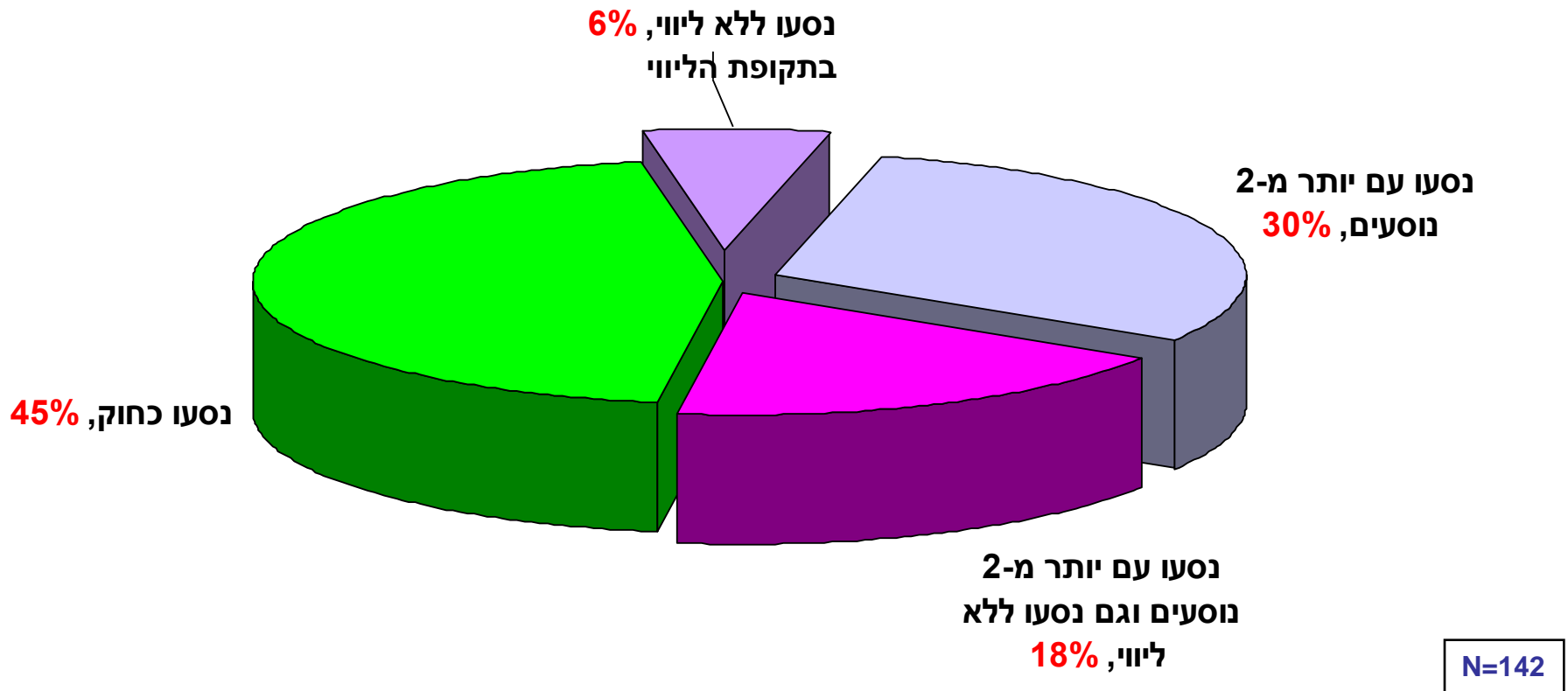
האם אתה נוסע או שאינך נוסע עם מקסימום שני נוסעים ברכב במידה שהנהג המלווה אינו נמצא ברכב?
(בקרב נוער עם רישיון בין שלושה חודשים לשנה)

בשלב זה, שנה לאחר הוצאת התקנה לגבי איסור הסעה של יותר משני נוסעים על ידי נהג חדש, כמחצית מהנהגים החדשים, אינם מצייתים לתקנה, ומסיעים יותר משני נוסעים. 26% מהם אף מדווחים כי הם עושים זאת בתדירות גבוהה או תמיד.

מדד ביצוע העבירות בקרב נהגים אחרי תקופת הליווי ועד שנה

(בקרב נוער עם רישיון בין שלושה חודשים לשנה)

רק 45% מהנהגים החדשים אשר להם רישיון בין שלושה חודשים עד שנה, נסעו עם ליווי בתקופת הליווי, וגם הקפידו לא להסיע יותר משני נוסעים בהתאם לתקנה החדשה.

55% ביצעו לפחות אחת משתי העבירות. כאשר בתוכם 18% ביצעו את שתי העבירות גם יחד.

שיעור הנוסעים כחוק גבוה יותר בקרב בנות (53%) בהשוואה לבנים (41%).

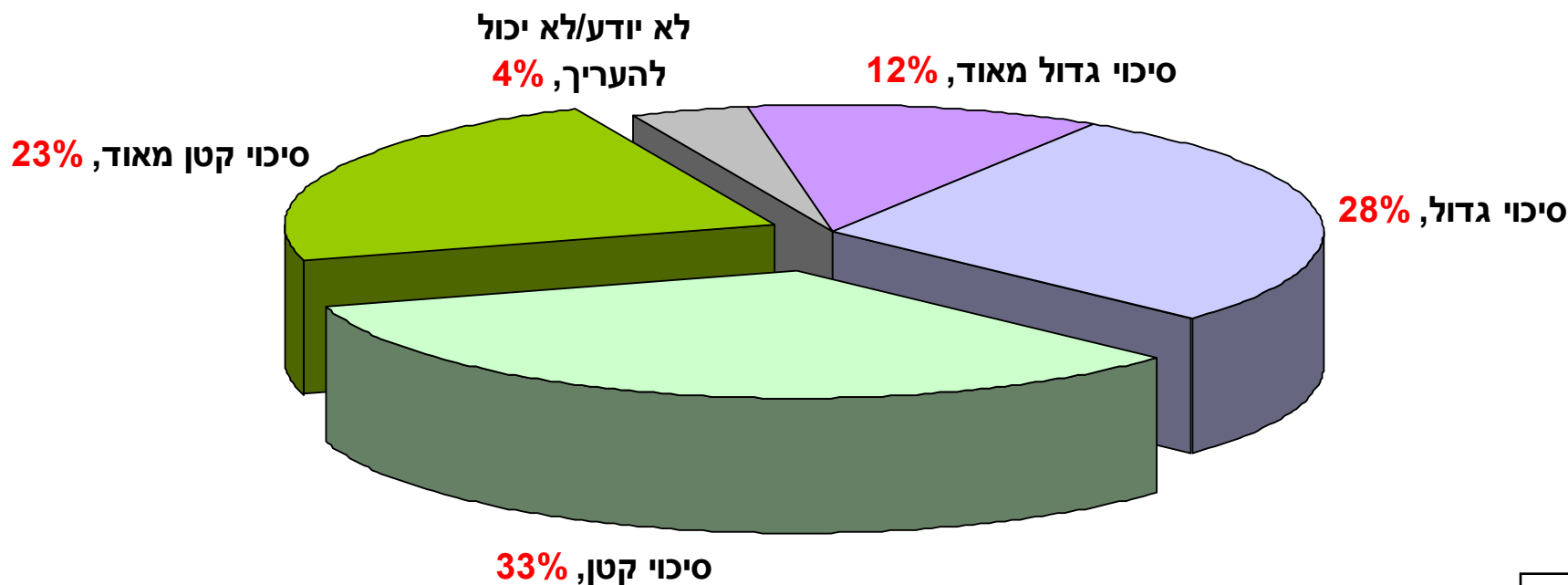
וכן ניכרת מגמה, ששיעור הנוסעים כחוק, גבוה יותר בקרב תושבי ת"א והסביבה (52%) בהשוואה לשאר אזורי הארץ (45%).

מה הסיכוי להיתפס על ידי המשטרה במקרה של עבירה על החוק?

(נשאל רק בקרב בני נוער)

מה לדעתך הסיכוי להיתפס ע"י המשטרה כאשר מפרים את אחד מכללי הנהג החדש למשל, נסיעה ללא מלווה בתקופת הליווי או נסיעה עם יותר משני נוסעים צעירים ברכב כאשר אין מלווה, לאחר תקופת הליווי?

(בקרב כלל הנוער)

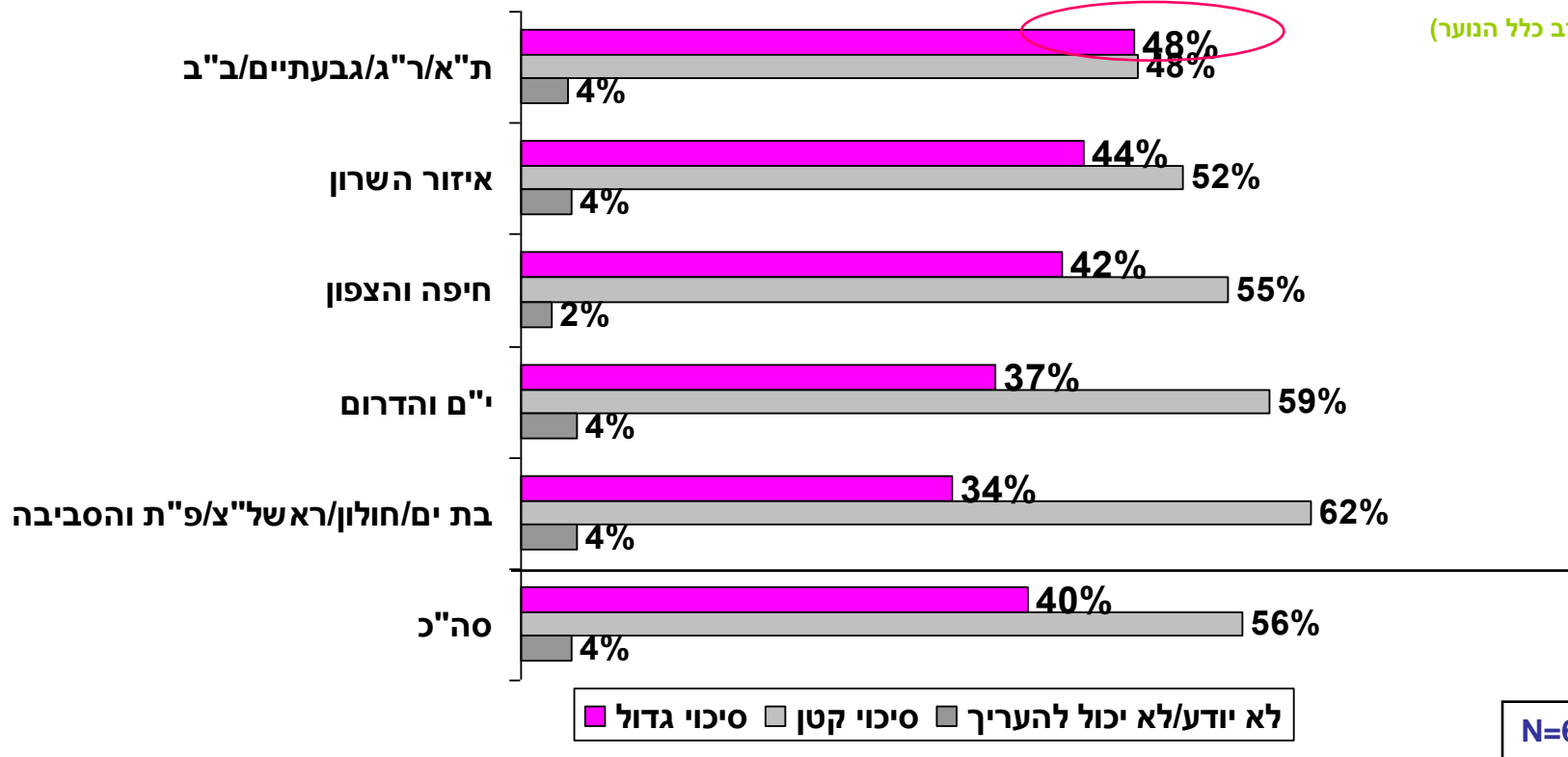
N=651

מעל מחצית מבני הנוער מאמינים שלא יתפסו אם יעברו על החוק.

מה הסיכוי להיתפס על ידי המשטרה במקרה של עבירה על החוק - בפילוח לפי אזורים

מה לדעתך הסיכוי להיתפס ע"י המשטרה כאשר מפרים את אחד מכללי הנהג החדש למשל, נסיעה ללא מלווה בתקופת הליווי או נסיעה עם יותר משני נוסעים צעירים ברכב כאשר אין מלווה, לאחר תקופת הליווי?

(בקרב כלל הנוער)

נכרת מגמה שצעירים באזור ת"א והסביבה מעריכים יותר שיש להם סיכוי להיתפס על ידי המשטרה (48%) בהשוואה לכלל אזורי הארץ (40%).

השפעת הסיכוי להיתפס ע"י המשטרה בעת ביצוע עבירה על התנהגות נהגים

- המאמינים שיש סיכוי גבוה להיתפס על המשטרה מקפידים יותר על ביצוע התקנה החדשה בנוגע למגבלת הסעת שני נוסעים ברכב (60% לעומת 48%)

סיכום

- בקרב ההורים של נהגים צעירים מצאנו הפנמה מוחלטת לגבי הצורך של הליווי בחודשים הראשונים.
- לגבי התקנה המגבילה הסעה של שני נוסעים ללא נהג מלווה, יש מודעות נמוכה יחסית.
- ההורים מאוד מעוניינים ומשתפים פעולה בכל הקשור לליווי ילדיהם, וזה מתבטא ברצון להגדיל את מספר חודשי הליווי, בתמיכה רחבה בתקנה של איסור הסעה יותר משני נוסעים, דרך ההתגייסות בפועל לליווי, ועד הבעת עמדות חיוביות כלפי התרומה של הליווי לרמת מיומנות טובה יותר בנהיגה בעקבות הליווי.
- עם זאת יש מספר נקודות שנמליץ לטפל או לחזק:
- עדיין יש הורים, אשר מרגישים, שאין להם מספיק ידע או הדרכה מסודרת לגבי מה שעליהם לעשות בתקופת הליווי.
- קיים אחוז, אומנם קטן כ-10%, של הורים המדווחים על פחד מעימותים ורצון ללוות כמה שפחות. מדובר בגיל שהוא תקופת ההתבגרות, גיל של מרדנות, שיכול להשפיע לרעה על היחסים בין הורים וילדים, וממילא על תהליך הליווי, דווקא ילדים אלה נמצאים בסיכון גבוה יותר וצריך למצוא להם פתרונות. כנ"ל בקרב בני נוער משכבות סוציו אקונומיות נמוכות יותר, שבהן אין רכבים במשפחה.

- בקרב הילדים מצאנו הפנמה מוחלטת לגבי הצורך בליווי, רק 3% ציינו שאין צורך בליווי.
- יחד עם זאת מספר החודשים המומלצים לליווי הוא קטן יותר אצל בני הנוער בהשוואה להורים.
- למרות שבכל הפרמטרים התפיסתיים כלפי הליווי מצאנו שיעורים נמוכים יותר של עמדות חיוביות בקרב בני הנוער עדיין, שני שלישים הסכימו עם העמדות החשובות: ש"תקופת הליווי הגבירה את התחושה שלי שאני מסוגל לנהוג היטב", וכן הגבירה את "הביטחון שלי כנהג".
- בני הנוער מדווחים על שיעורים לא מבוטלים של אי ציות לחוק 25% נסעו בתקופת הליווי ללא נהג מלווה, 26% תמיד, או ברוב הפעמים לא מקיימים את התקנה לגבי המגבלה לשני נוסעים. ובסה"כ רק 45% נסעו כחוק ומעל מחצית לא קיימו לפחות אחת משתי התקנות, ברמה זו או אחרת. וכאן יש עוד הרבה מקום לפעילות הסברתית.

קבוצת גיאוקרטוגרפיה

Geocartography Knowledge Group

אסטרטגיה של מידע

Information Strategy

Geo-Marketing מחקרי שוק ודעת קהל

Strategy, Opinion & Marketing Research

מחקר כמותי ואיכותי - קבוצות מיקוד, ראיונות עומק

Geo-SMART חישובי צפי ופוטנציאל שוק

Feasibility & Market Potential Analysis

Geo-iT iS מערכות מידע ופתרונות עתירי מידע

Information Technology & Solutions

Geo-Medic מחקרי תרופות ורפואה

Pharmaceutical & Applied Medical Research

Geo-Sensor מחקרי טעימה ופיתוח מוצרים

Product Development & sensory Tests

לדעת כדי *GEOCARTOGRAPHY - Knowledge Breeding Success*

גיאוקרטוגרפיה: רח' קהילת ונציה 8, נאות אפקה, תל-אביב טל': 03-7682222, פקס: 03-7682223

research@geocartography.com